

ROZGRZESZYĆ (47) *vb pf*

Teksty nie oznaczają ó oraz é; o prawdopodobnie jasne (tak w roz-).

inf rozgrzeszyć (15). $\diamond$ *fut* 2 sg rozgrzeszysz (1). $\diamond$ 3 sg rozgrzeszy (3). $\diamond$ *praet* 3 sg m rozgrzeszył (14). $\diamond$ 3 pl m pers rozgrzeszyli (1). $\diamond$ *imp* 2 sg rozgrzesz (1). $\diamond$ *con* 1 sg m bych rozgrzeszył (1). $\diamond$ 2 sg m byś rozgrzeszył (1). $\diamond$ 3 sg m by rozgrzeszył (6). $\diamond$ 3 pl m pers by rozgrzeszyli (1). $\diamond$ *impers praet* rozgrzesz(o)no (2). $\diamond$ *part praet act* rozgrzeszywszy (1).

Sł stp: rozgrzeszyć, rozdrzeszyć, rozrzeszyć, Cn brak, Linde bez cytatu.

1. *Darować, przebaczyć winy* [w tym: kogo, co [= komu, czemu zostaje przebaczone] (25)] (33) : Potym liżkę wilk rozgrzeżył/ Y łamćibych nie lepzy był *BierEz* R3v.

a. *Odpuścić grzechy, udzielając rozgrzeszenia (w religii chrześcijańskiej)* (31) : Item zna yfch pywa łwego łtarego kthore łchynkowała pywem gołpodarłkym dolyewala zwyadomołczia Anni dala załzye panyey 14 grołłi za tho pywo bo yey nyechano nałpowyedzi rołzgrzełfycz *LibMal* 1546/117; A pokutę kaplan ma dac/ y wltawic onemu ktorego rołgrzełzil *SeklKat* X2v, Xv, X2v [3 r.], X3; A iż [ksiądz] ma moć zrzymłkiey rzefey By wieka [lege: wilka] zyadł wnet rołgrzełfy. A ono by wieczey miefyc Tym palcem mogł/ niż rołgrzełfyc. *RejKup* k7, i3v, n4v; Trzy lática głowá żywa ná kołciach leżála/ ktora Srzode łufzáła [tj. połčila w łrodeł]/ áz iá rołgrzełfzono *RejFig* Aav; Biłkup wziáwłzy pieniádze/ rołgrzełzył Plebaná [za pochowanie pieska na cmentarzu parafialnym]/ A s piełká też vczynił/ wnet párochianá. *RejFig* Aa5v, Aa8; ANáłtázyus wtory Papiież rodem z Rzymá/ ten łpirwu był dobrym Krzełcianinem/ potym łie dał zwiełł Achácyułowi biłkupowi/ ktorego záłię przyiał wypędzonego y rołgrzełzył *BielKron* 161v, 185, 462; Powiedział drab: [...] teżem łie tego wczorá łpowiedał przed Miniłtrem co iefł v Fránciłzkanow/ co powiediaá iż ma táki liłt z Rzymá iż by y diablá ziadł tedy ma moc rołgrzełfyc. *RejZwierc* 27v, 27v [2 r.], 114; Ma go [kapłan spowiadajácego się człowieka] potym rołgrzełfyc/ y to przydáć: Otożeł teraz zdrowym zołtał/ iuż niegrzełfz wiécey *KarnNap* D2; A on piéknie ná nim włzytki grzechy wpytał/ y łłuchaiąc go łpowiedzi rołgrzełzył *SkarŻyw* 334, 166 [2 r.], 527; *WujNT* 762.

rozgrzeszyć co [= co zostaje przebaczone] (1): Bo łnádż takye prawa máją Ktore jem dzis z Rzymá dają Y łziebie panie by bili Snadz by włlytko rołgrzełfyli. *RejKup* P.

rozgrzeszyć od czego (2): on [Polus] też vkazawłzy pierwey liłt Papielki/ gdzie mu tę moc dał/ rołgrzełzył włzytki od tego co łie byli łtali Heretyki *BielKron* 238v. *Cf Zwrot.*

W połączeniu szeregowym (1): A zaprawde nie byłoby było potrzeba tákiey zycłliwołci/ kiedyby był mogł [łw. Paweł] ferce iego [Agryppy] przyciágnąc/ połwiéćic y rołgrzełfyc. *RejPosRozpr* b4.

Zwrot: »rozgrzeszyć od grzechow, z grzechow« [szyk zmienny] (1:1): y ciebie kapłanie prołze abys mié rołgrzełzil zwłziłtkich grzechow moich tą moczą ktora maż od pana Boga y od kołcioła poleczoná *SeklKat* X; Włzákże przy łmierci káždy káplán od włzelákich/ by też y náciéżłfzych grzechow rołgrzełfyc może. *WujJud* 86.

2. *Uwolnić od czegoł* [w tym: kogo (8), od czego (8)] (10) : Potym Ian XXII zákláł go iż nád iego wolá był koronowan ná Cełárłtwo. Nie mogł go w tym vzyć Lodwig áby go rołgrzełzył. *BielKron* 186; poddanym też iego [Lutra] kołcioła/ włzythkim rołłkazał [papiież] áby go połłufzni niebyli/ od przyłięgi ie rołgrzełfzywłzy/ kthorá mu czynili ku połłufzełłtwnu *BielKron* 225; ktorzy

[*biskup i książęta węgierscy*] Polaki od przyięgi y od pośluzieństwá Zygmuntowi pierwey flubem obowiązaných rozgrzeżyli *BielKron* 379, 304.

rozgrzeszyć przez kogo (1): Ten to Papież rozgrzeżył był Władziłáwá Polkiego y Węgierkiego krolá przez Kárdynałá Iulianá od przyięgi przeciw Turkom *BielKron* 188v.

Zwrot: »od kłátwy rozgrzeszyć« [szyk zmienny] (4): od ktorey kłátwy łam papyełz rozgrzeżycz telko moze *PatKaz I* 13; Ten [*papież Benedykt XII*] chciał Lodwigá rozgrzeżyć od kłátwy/ ále mu krol Fráncufki nie dał. *BielKron* 186, 177; y bijąc ie rozgá po plecách (iáko iest obyczay) od kłátwy rozgrzeżył. *SkarŻyw* 413.

Szeregi: »odpuścić i rozgrzeszyć« (1): Papież Grzegorz potym dał kłátwę ná Cefárzá/ Gilbertá/ y Cyncyulá/ o zgwałcenie kościołá/ ktore potym Máchtlydys Grábina niewiáłtá roftropna ziednáłá/ á ná iey prósbę Papież odpuścił y rozgrzeżył wśzytki. *BielKron* 177v.

[»wyzwolić i rozgrzeszyć«: prołząc áby nas [...] od zwierzchności Pátryárchow Cárorodzkich wyzwolił y rozgrzeżył/ záchowuiąc nam obrzádki y Cerymonie kościołow wśhodnych Greckich *SkarSynod* B4v.]

3. *Odwołać coś, cofnąć* [co] (4) : tákież ciáło Páńskie brác pod dwiemá ofobomá/ ludziem świeckim zdawná Koncilium zákazáło/ czego niemoże rozgrzeżyć żadny okrom Papieżá á Koncilium. *BielKron* 232v; Kárdynał gdy do Czech przyiechał zápowiedział mśzey fluzenie/ tám wnet ofkoczyli Kárdynałá iż mułiał rozgrzeżyć zápowiedź *BielKron* 324v, 378v, 394.

Formacje współrdzenne cf GRZESZYĆ.

Cf **ROZGRZESZENIE, ROZGRZESZON**